

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ТРЕНДИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ФОРМУВАНЬ УКРАЇНИ

І. М. ЗЕЛІСКО, доктор економічних наук,
професор кафедри фінансів
**Національний університет біоресурсів
і природокористування України**
e-mail: innzel@mail.ru

Анотація. Подано роль та значення фінансових ресурсів і фінансового забезпечення діяльності аграрних формувань. Виявлено поточні тенденції та проблемні аспекти фінансового забезпечення аграрних формувань України в умовах глобалізації. Запропоновано напрями поліпшення фінансового забезпечення аграрних формувань в умовах глобалізації.

Ключові слова: глобалізація, фінансові ресурси, управління фінансовими ресурсами, фінансове забезпечення, аграрні формування, аграрні холдинги, аграрно-промислове виробництво

Основним мегатрендом розвитку сучасної світової економічної системи є глобалізація. Вона характеризується таким розвитком людської цивілізації, коли національні економіки вже не можуть нормально розвиватися в межах однієї держави, а міжнародні економічні зв'язки призвели до утворення транснаціональних корпорацій і глобальних (світових) ринків.

Основним вектором цивілізаційного розвитку нашої держави є євроінтеграція. Повноцінна участь України у глобалізаційних та євроінтеграційних процесах можлива за умови вибору оптимальної моделі та реалізації відповідного механізму взаємодії економіки України зі світовою економікою.

Для активної економічної інтеграції України, адаптації вітчизняних аграрних формувань до умов функціонування бізнесового середовища та підприємницької активності, що склалися в масштабах світової економіки, необхідним є формування й реалізація стратегії їх фінансового забезпечення в контексті трансформації економічних і фінансових відносин в Україні та з урахуванням глобалізаційних трендів світової економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Специфічним особливостям глобалізаційних процесів за умов трансформації національної економіки приділено значну увагу в наукових дослідженнях таких вчених як І. Бураковський, А. Гальчинський, В. Геєць, А. Єрмолаєв.

Дослідженням проблем фінансового забезпечення аграрних формувань, становлення та розвитку аграрних холдингів приділено значну увагу в працях багатьох вчених. Заслужують на особливу увагу дослідження проблемних аспектів функціонування агропромислових компаній

В. Г. Андрійчука та фундаментальні наукові розробки П. Саблука щодо реформування аграрної сфери України на засадах розвитку інтеграційних процесів. Значний науковий і практичний інтерес становлять наукові праці С. Дем'яненка, в яких приділено увагу процесам становлення та розвитку аграрних холдингів в Україні, організаційно-правовим формам реформованих сільськогосподарських підприємств в Україні.

Вагомий внесок у розробку теоретико-методологічних основ процесів забезпечення фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання аграрної галузі України зробили видатні вчені економічної аграрної науки О. Гудзь та П. Стецюк. Їх фундаментальні ідеї, концепції та пропозиції збагатили економічну науку й наклали свій відбиток на досягнення суті означеної проблематики. Проте, потребує подальшого дослідження та систематизації проблема фінансового забезпечення діяльності аграрних холдингів у сучасному глобалізованому фінансовому середовищі.

Мета дослідження – виявлення сучасних тенденцій, проблемних аспектів та напрямів покращення фінансового забезпечення діяльності аграрних холдингів України за умов глобалізації світової економіки.

Матеріали і методи дослідження. Методологічною основою дослідження є діалектичний метод пізнання соціально-економічних явищ, системний підхід і результати досліджень провідних наукових економічних шкіл. Застосовано логічний та історичний методи для відстеження еволюції поглядів на природу й економічну сутність фінансових ресурсів та абстрактно-логічний – для композиційного узагальнення результатів і формулювання висновків.

Результати дослідження та їх обговорення. Трансформаційні економічні та фінансові перетворення, що відбуваються в Україні, турбулентність світового фінансового ринку, глобалізаційні процеси визначають необхідність суб'єктів господарювання пристосуватися до мінливого економічного середовища з метою забезпечення конкурентоспроможного та фінансово стійкого функціонування.

Термін «глобалізація» походить від французького «global», що означає планетарний, всеосяжний та означає всеохоплюючий процес трансформації світового співтовариства у відкриту цілісну систему інформаційно-технологічних, фінансово-економічних, суспільно-політичних, соціально-культурних взаємозв'язків та взаємозалежностей

Активна економічна глобалізація викликає суперечливе сприйняття її перспектив і наслідків, а це потребує чіткого усвідомлення та глибокого осмислення суті й механізмів соціально-економічних процесів, які відбуваються у світовому економічному просторі. Дані обставини є важливими для розуміння ролі глобалізаційних факторів у формуванні нової якості управлінської складової національних економічних систем [10, с. 58].

Економічна глобалізація супроводжується процесами інтеграції та інтернаціоналізації світового господарства. Тобто, відбувається перетворення світової економіки із сукупності національних економік, пов'язаних потоками товарів та капіталів, в єдину виробничу зону і єдиний ринок, в яких вільно перемішуються капітал, товари, послуги та робоча

сила. Економічна глобалізація здійснюється в декількох напрямках: глобалізація виробництва, глобалізація торгівлі, фінансова глобалізація, трансформація механізмів міждержавного регулювання світової економіки.

За сучасних умов конкурентоспроможною може бути лише та національна економіка, що найефективніше використовує можливості глобалізації. Аграрний сектор, як і інші сфери економіки, знаходиться під впливом глобалізації, міжнародних потоків капіталу та інвестицій, транснаціональних корпорацій [12, с. 27].

Аграрна сфера України є однією з провідних галузей національної економіки, яка має значні природні конкурентні переваги. Площа сільськогосподарських земель України найбільша в Європі – 41,5 млн га (70% від території країни), з них 32,5 млн га використовуються для вирощування сільськогосподарських культур. Розвитку аграрної сфери також сприяють близькість основних ринків збуту, транспортна інфраструктура (залізниця, дороги, порти), постійне зростання світового попиту на продовольчі продукти й альтернативну енергетику, а також наявність порівняно дешевих трудових ресурсів [1].

Фінансові ресурси є визначальним базисом процесу суспільного відтворення, становлення та економічного розвитку суб'єктів господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності. Фінансові ресурси аграрних формувань презентуються як грошові та інші ліквідні оборотні засоби, що нагромаджені й авансовані з власних, позикових і залучених джерел у господарську діяльність задля задоволення економічних потреб та інтересів власників та інших зацікавлених осіб.

Сутність управління фінансовими ресурсами аграрних формувань розглядається як система елементів організації, залучення, нагромадження, генерування, використання фінансових ресурсів, що забезпечують досягнення економічної мети функціонування та задоволення фінансових потреб власників та інших зацікавлених осіб. Управління фінансовими ресурсами аграрних формувань є вирішальним у забезпеченні їх конкурентоспроможного, фінансово стійкого функціонування, зростання капіталізації та досягнення успіху на ринку.

Фінансове забезпечення діяльності аграрних холдингів знаходиться у нерозривному зв'язку з галузевою специфікою їх діяльності, що визначальною мірою впливає на особливості формування фінансових ресурсів, здійснення їх нагромаджень, напрями використання. Динамізм фінансових ресурсів у процесі функціонування аграрних формувань, їх багатогранна та різноаспектна економічна будова створюють чимало труднощів щодо забезпеченості та ефективного використання фінансових ресурсів за сучасних фінансових реалій як глобального, так і локального рівня.

Основою фінансового забезпечення діяльності аграрних формувань є фінансові ресурси, у всій різноманітності прояву їх сутності та значення. Заслугує на увагу визначення фінансових ресурсів підприємств з точки зору ліквідності активів, яке запропоновано О. Є. Гудзь: «... фінансові

ресурси підприємства – це сукупність усіх високоліквідних наявних активів, які перебувають у розпорядженні підприємства й призначені для виконання фінансових зобов'язань і розширеного відтворення» [4, с. 30]. Також фінансові ресурси презентуються з точки зору фінансового управління, головним завданням якого є забезпечення неперервності руху грошових потоків: «... фінансові ресурси підприємства (суб'єкта господарювання) – це його найбільш ліквідні активи, що забезпечують неперервність руху грошових потоків» [11, с. 46].

Таким чином, фінансове забезпечення діяльності аграрних формувань являє собою фінансові відносини, які відображують провідні траєкторії формування, генерування, нагромадження, трансформації та використання фінансових ресурсів для досягнення економічної мети функціонування. Цілком логічним є розуміння фінансового механізму діяльності аграрних формувань як системи елементів організації, пошуку, нагромадження, генерування, використання фінансових ресурсів та відповідних їм економічних важелів та інструментів, гармонійне поєднання яких дозволяє досягти позитивних фінансових результатів діяльності.

Необхідно виокремити фактори макроекономічного середовища, що впливають на фінансове забезпечення аграрних формувань: загальний економічний і фінансовий стан держави; природні та кліматичні умови господарювання; модель фінансових відносин у суспільстві; організаційна та функціональна структура фінансової системи; економічні відносини аграрних формувань з організаціями виробничої інфраструктури (підприємствами транспорту й зв'язку); економічні відносини аграрних формувань з державою щодо сплати податків, зборів, платежів; курс національної валюти; економічні відносини з фінансовими інституціями; рівень конкуренції в галузі. Виходячи з вищезазначеного, необхідно виокремити чинники впливу на параметри та структуру джерел формування фінансових ресурсів аграрних формувань України (табл. 1).

На функціонування аграрних формувань в Україні здійснюють негативні впливи: трансформаційна економічна розбалансованість; політична нестабільність; недосконалість бюджетної, податкової, цінової, кредитної політики; інфляція; постійні зміни нормативно-правової бази; значні коливання курсу національної валюти.

Фактори мікроекономічного середовища, що впливають на фінансове забезпечення аграрних формувань: економічні відносини між структурними підрозділами; фінансові очікування та економічна мета засновників, топ-менеджменту; організаційно-правова форма господарювання; сформована система організації, управління та контролю; наявність та використання ресурсного потенціалу; існуюча фінансова структура компанії; вибрана облікова політика та якість організації обліку.

Ринкові економічні трансформації, що відбулися в процесі реформування аграрної економіки України, глобалізаційні процеси в масштабах світової економіки супроводжувалися створенням великих аграрних компаній, які називають аграрними холдингами. Дем'яненко С. презентує аграрний холдинг як специфічну форму володіння акціонерним

капіталом, за якої материнська компанія, володіючи контрольним пакетом акцій інших підприємств, здійснює управління й контроль за їх діяльністю і завдяки цьому об'єднує їх в єдину організаційну структуру з відповідальними цілями і місією [5]. Їх діяльність набула значної ваги щодо адаптації аграрно-промислового виробництва до мінливої світової економіки, підвищення конкурентоспроможності та нарощування експортного потенціалу аграрної галузі, продовольчого забезпечення країни.

1. Чинники впливу на параметри та структуру джерел формування фінансових ресурсів аграрних формувань

Зовнішні чинники		Внутрішні чинники
<i>Фактори</i>	<i>Оцінка стану</i>	<i>Фактори</i>
Стан економіки	Нестабільний	Форма власності
Інфляційні процеси	Високі	Організаційно-правова структура
Державне регулювання	Недосконале	Кредитоспроможність
Податкова політика	Нестабільна	Мета і завдання діяльності
Ціни на продукцію	Низькі	Розмір кредиторської заборгованості
Ціни на фінансові ресурси	Високі	Обсяги виробництва
Ціни на матеріальні ресурси	Високі	Обсяги виручки
Платоспроможний попит	Низький	Прибутковість виробництва
Конкуренція на ринку	Висока	Обсяги амортизації
Фінансово-економічний стан споживачів	Низький	Резерви фінансових ресурсів
Рівень розвитку фінансового ринку та його інфраструктури	Низький	Ефективність управління
Галузева належність	Не сприяє	Фізичний і моральний знос основних засобів
Привабливість агробізнесу	Висока	Ефективність використання фінансових ресурсів
Потенціал агробізнесу	Високий	Конкурентоспроможність

Фінансові показники діяльності аграрних холдингів є індикатором результативності їх господарської діяльності й фінансових відносин, що склалися з іншими суб'єктами господарювання та фінансово-кредитними інституціями (табл. 2).

Так, показники рентабельності (ROE, ROA, ROS) у представлених аграрних холдингів мають достатньо високий рівень. Сприятливими є також мультиплікатори прибутковості (EV/ EBITDA, EV/ Revenue). Проте, порівняно з 2010–2012 роками, наявна тенденція до зменшення рівня фінансових результатів діяльності багатьох аграрних холдингів [2].

2. Фінансові результати діяльності аграрних холдингів України у 2014 році

Компанії	ROE, %	ROA, %	ROS, %	EV/ EBITDA	EV/ Revenue
МХП	26	11	20	4,9	1,6
Кернел	15	9	18	5,7	1,1
Астарта	24	14	23	2,3	1,3
Авангард	21	15	35	3,0	1,0

У 2015 р. 45 українських аграрних формувань отримали виручку близько 11 млрд дол США та контролювали 4,1 млн га сільськогосподарських земель. Активний розвиток аграрних холдингів, якій мав місце 10 років тому, супроводжувався зростанням їх земельних банків та концентрацією значних обсягів власних та арендованих земельних ресурсів, підготовкою до IPO або private placement [8]. Після дефолту аграрного холдингу «Мрія» та фінансових проблем, які виникли в інших аграрних холдингах, іноземні інвестори стали приділяти більше уваги фінансовій звітності та фінансовим результатам діяльності аграрних формувань в Україні (табл. 3).

3. Найбільші аграрні холдинги України у 2014 році

Компанії	Виручка, млрд грн	Прибуток, млрд грн	Активи, млрд грн	Оціночна вартість, млрд грн	Земельний банк, тис .га
Kernel	28,2	- 1,2	11	20	422
Ukrlandfarming	24,6	- 4,1	23,7	21,4	670
Нібулон	22,7	- 1,9	23	2,3	81
Миронівський хлібопродукт	21,8	- 6,5	35	3,0	360
Cargill Україна	10,8	1,6	4,7	5,2	70
Bunge Україна	7,0	0,7	4	6	75
Креатив Груп	6,9	- 4,4	8	1,9	35
ADM Україна	6,4	0,1	2,5	0,7	60
Louis Dreyfus Україна	5,1	0,9	0,9	2,5	50
Агротрейд	2,3	0,4	8	1,9	61

На українському ринку наявна невелика кількість аграрних формувань, що відповідають вимогам міжнародних фінансових інституцій: позитивна репутація власника компанії, наявність результатів міжнародного аудиту за декілька останніх років, досвід роботи на ринку України та наявність бізнес-плану, структура власного та залученого капіталу (65% та 35%), розуміння економічної та політичної ситуації в країні.

Українські аграрні холдинги сконцентрували та використовують у своїй діяльності значні обсяги земельних ресурсів, близько 15% площі земель сільськогосподарського призначення в Україні [7]. Порівняно з іншими аграрними формуваннями в Україні, це значні обсяги земельних ресурсів, проте аграрні холдинги в інших країнах використовують більші обсяги земельних ресурсів (табл. 4).

На відміну від українських аграрних холдингів, в Австралії, Аргентині та США аграрні холдинги спеціалізуються на тваринництві та значні площі земельних ресурсів використовують як пасовища для великої рогатої худоби. Також вони приділяють увагу рослинництву. Останніми роками наявна глобальна тенденція щодо купівлі сільськогосподарських угідь за невисоку ціну в Бразилії [8].

4. Найбільші аграрні холдинги світу за розміром земельного банку в 2015 році

Рейтинг	Назва компанії, країна	Земельний банк, млн га
1	S. Kidman & Co, Австралія	10,7
2	AACo (Australian Agricultural Company), Австралія	7
3	NAPCO (The North Australian Pastoral), Австралія	5,8
4	CPC (Consolidated Pastoral Company), дочірня компанія британської інвестиційної Terra Firma, Австралія та Індонезія	5,6
5	Beidahuang Group, Китай	5,4
6	«Иволга-Холдинг», Росія та Казахстан	1,5
7	El Tejar, Аргентина	1,0
8	Cresud, Аргентина	1,0
9	«КазЭкспортАстык», Казахстан	1,0
10	NCH Capital, США	0,8

Аграрна галузь стала локомотивом української економіки та її потенціал залишається привабливим для міжнародних фінансових інституцій. Міжнародні фінансові інституції продовжують фінансувати позичальників, з якими мають позитивну співпрацю не один рік. Міжнародні фінансові організації (МФК, ЄБРР) надають кредитні ресурси аграрним холдингам на 7–15 років, західні банки кредитують з відсотковою ставкою LIBOR+ 6% річних [9].

Незважаючи на економічну та політичну нестабільність, низькі рейтинги компаній та країни в цілому, у 2015 р. українські аграрні холдинги залучили від Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) інвестиції на суму 315 млн дол. США, що в 2,6 раза перевищує обсяги фінансування з боку ЄБРР у 2014 р. та на 60% більше, ніж у докризовому 2013 р. Кредитні кошти було надано переважно великим аграрним холдингам з метою фінансування потреб в авансованому капіталі та на покращення логістичної інфраструктури. Найбільше фінансування отримала компанія «Нібулон» у сумі 130 млн дол. США для покриття сезонних потреб оборотного капіталу, а також ПАТ «Миронівський хлібопродукт», що отримав близько 85 млн дол. США на підтримку виробництва зернових та олійних культур, а також на закупівлю нового обладнання для землеробства [6].

Тенденція до збільшення фінансування українського аграрного сектору з боку ЄБРР спостерігалася на фоні загального скорочення обсягів фінансування України на 18% відносно 2015 р. Українські аграрні формування, на відміну від представників інших галузей національної економіки, зуміли довести свою життєздатність та інвестиційну привабливість у нинішніх умовах і подолали наслідки недавніх гучних банкрутств, які зіпсували репутацію аграрного сектору в очах інвесторів та фінансових установ.

Висновки і перспективи. Глобалізаційні процеси, що відбуваються у світі, стали важливим аспектом функціонування сучасної світової економіки та є потужною силою, що визначає майбутні вектори розвитку людства. Для активної економічної інтеграції України та адаптації вітчизняних аграрних формувань до вимог світового ринку, необхідно ефективно використовувати можливості глобалізації, враховувати глобалізаційні виклики, загрози та перспективи.

Виникнення й розвиток аграрних холдингів в Україні є закономірним результатом інтеграції економічних суб'єктів агропромислового виробництва, що відбувається під впливом інтеграційних процесів в аграрній галузі та глобалізаційних тенденцій світової економіки. Аграрні холдинги стали невід'ємною складовою українського агропромислового виробництва та потужним суб'єктом міжнародних фінансових відносин. Концентрація капіталу в аграрній галузі, процес укрупнення підприємств та поглинання інтеграційних процесів сприяли створенню й розвитку аграрних холдингів, які демонструють наявні переваги порівняно з іншими аграрними формуваннями у багатьох сферах, у тому числі у фінансовому забезпеченні.

Ринкові перетворення в аграрній економіці сприяли розширенню джерел формування та нарощуванню обсягів фінансових ресурсів аграрних холдингів.

Аграрні холдинги виявили достатню фінансову стійкість, незважаючи на наявні проблеми в умовах нестабільності світової економіки та внутрішніх економічних і фінансових трансформацій, порівняно з підприємствами інших галузей національної економіки.

Існують позитивні глобалізаційні тренди подальшого функціонування аграрної галузі та адекватного фінансового забезпечення діяльності аграрних формувань. Для цього аграрним формуванням необхідно сконцентруватися на: оптимізації виробництва і площ земельних ресурсів; прискоренні модернізації виробництва і поліпшенні якості та сертифікації продукції відповідно до вимог і стандартів ЄС; ефективному використанні активів; інвестуванні в об'єкти інфраструктури та біоенергетику; соціальній відповідальності бізнесу та розвитку сільських територій.

Список літератури

1. Аграрний сектор України: тенденції, суб'єкти, перспективи реформування. Інститут стратегічних досліджень Нова Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://newukraineinstitute.org/media/news/549/file/Agro%202015.pdf>

2. Андрійчук В. Г. Проблемні аспекти регулювання функціонування агропромислових компаній / В. Г. Андрійчук // Економіка АПК. – № 2. – 2014. – С. 5–21.
3. Базилевич В. Д., Базилевич К. С. Ринкова економіка: основні поняття і категорії : навч. посіб. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2008 – 263 с. – (Вища освіта XXI століття).
4. Гудзь О. Є. Фінансові ресурси сільськогосподарських підприємств: монографія / О. Є. Гудзь. – К. : ІАЕ, 2007. – 578 с.
5. Дем'яненко С. І. Агрохолдинги в Україні: процес становлення та розвитку / С. І. Дем'яненко // Економіка України, 2009. – № 12. – С. 50–61.
6. Найбільші агрохолдинги України 2015[Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ucab.ua/ua/ukab_proponue/doslidzhennya/largest_agriholdings_of_ukraine_2015/
7. Рейтинг 20 найефективніших компаній України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://forbes.net.ua/ua/magazine/forbes/1399408-rejting-20-najefektivnishih-agrokompanij-ukrayini>
8. Рейтинг репутації та фінансової надійності аграрних холдингів[Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://landlord.ua/reiting_reputacii-i-finansovoiy-nadezhnosti-agroholdingov/
9. Розвиток аграрних холдингових формувань та заходи з посилення соціальної спрямованості їхньої діяльності / [Лупенко Ю. О., Кропивко М. Ф., Малік М. Й. та ін.] ; за ред. М. Ф. Кропивка. – К. : Інститут аграрної економіки, 2013. – 50 с.
10. Старостіна А. Суперечливі шляхи економічної глобалізації / А. Старостіна, О. Каніщенко // Економіка України. – 2008. – № 5. – С. 58–65.
11. Стецюк П. А. Теорія і практика управління фінансовими ресурсами сільськогосподарських підприємств : монографія / Стецюк П. А. – К. : ІАЕ, 2008. – 386 с.
12. Economic growth with equity: which strategy for Ukraine World Bank. Washington, D. C. 2000. 62 p.

References

1. Agrarnyi sector Ukrainy: tendentsii, subekty, perspektyvy reformuvannia (2015) [The agricultural sector of Ukraine: trends, actors, prospects for reform. Institute for Strategic Studies New Ukraine]. Retrieved from : <http://newukraineinstitute.org/media/news/549/file/Agro%202015.pdf>.
2. Andriychuk, V. G. (2014), Problemni aspekty reguliuvannia agropromyslovyh kompanii [The problematic aspects of agricultural industrial companies functioning regulating], Ekonomika APK, 2, 5–21.
3. Bazilevych, V. D. Bazilevych, K. S. (2008), Rynkova ekonomica : osnovni poniattia i kategorii [Market economy: basic concepts and categories], Znannya, Kyiv, Ukraine, 263 p.
4. Gudz, O. Ye. (2007), Finansovi resursy silskogospodarskyh pidpryjemstv [Financial resources agricultural enterprises], NNC IAE, Kyiv, Ukraine, 578.
5. Demianenko, S. I. (2009), Agroholdyngy v Ukraini: protses stanovlenia i rozvytku [Agricultural holdings in Ukraine: the process of formation and development], Ekonomika Ukrainy, 12, 50–61.
6. Naibilshi agroholdingi Ukrainy 2015. [The largest agricultural holdings Ukraine] Retrieved from : http://www.ucab.ua/ua/ukab_proponue/doslidzhennya/largest_agriholdings_of_ukraine_2015/.

7. Reiting 20 naiefektivnishykh kompanii Ukrainy [Rating of 20 top companies in Ukraine], Retrieved from <http://forbes.net.ua/ua/magazine/forbes/1399408-rejting-20-naiefektivnishykh-agrokompanij-ukrayini>.

8. Reiting reputatsii ta finansovoi nadiinosti agrarnykh holdyngiv [Rating reputation and financial soundness of agricultural holdings], Retrieved from http://landlord.ua/reiting_reputacii-i-finansovoiy-nadezhnosti-agroholdingov/.

9. Lupenko, Yu. O. Kropyvko, M. F. and Malik, M. Yo. (2013), Rozvytok agrarnykh holdyngovykh formuvan` ta zahody z posylennya ih diyal`nosti [Development of the agricultural holding formations and measures to enhance social focus their activities], NNC IAE, Kyiv, Ukraine, 50 p.

10. Starostina, A. (2008), Superechlevi shliahy ekonomichnoi globalizatsii [The contradictory ways of economic globalization], Ekonomika Ukrainy, 5, 58–65.

11. Stetsiuk, P. A. (2008). Teoriia i praktyka upravlinnia finansovymy resursamy [Theory and practice of financial resources management], IAE, Kyiv, Ukraine, 386.

12. Economic growth with equity: which strategy for Ukraine World Bank (2000), Washington, D.C., 62.

ГЛОБАЛИЗАЦИОННЫЕ ТРЕНДЫ ФИНАНСОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ДЕЯЛЬНОСТИ АГРАРНЫХ ФОРМИРОВАНИЙ УКРАИНЫ

И. М. Зелиско

Аннотация. *Представлена роль и значение финансовых ресурсов и финансового обеспечения деятельности аграрных формирований. Выявлены текущие тенденции и проблемные аспекты финансового обеспечения аграрных формирований Украины в условиях глобализации. Предложены направления улучшения финансового обеспечения аграрных формирований в условиях глобализации.*

Ключевые слова: *глобализация, финансовые ресурсы, управление финансовыми ресурсами, финансовое обеспечение, аграрные формирования, аграрные холдинги, аграрно-промышленное производство*

GLOBALIZATION TRENDS OF AGRICULTURAL FORMATIONS FINANCIAL SUPPORT IN UKRAINE

I. M. Zelisko

Abstract. *In the article considers the role and importance of financial resources and financial support to the activities of agricultural formations. Identified current trends and problematic aspects of financial support of agricultural formations Ukraine in conditions of globalization. Proposed globalization trends improved financial support of agricultural formations.*

Keywords: *globalization, financial resources, financial management, financial provision, agricultural formations, agricultural holdings, agricultural industrial production*